

علم سیاست

مؤلف

دکتر حاکمه درشتی

www.ketab.ir

سرشناسه	د: درشتی، حنا، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	علم سیاست / مؤلف حنا درشتی.
مشخصات نشر	تهران: آریابان، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۱۶۸ ص: جدول.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۷۱۹۶-۹۶-۳
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه ص. ۱۶۲ - ۱۶۸
موضوع	علوم سیاسی Political science
رده بندی کنگره	JA ۷۱
رده بندی دیویی	۳۲۰
شماره کتابشناسی ملی	۸۹۲۹۳۶۱

www.ketab.ir



انتشارات آریابان

علم سیاست

دکتر حنا درشتی

چاپ: اول شهرور ماه ۱۴۰۱
امور هنری: آریابان گرافیک
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۱۹۶-۹۶-۳
تیراژ: ۲۰۰ نسخه

تهران - خیابان انقلاب - خیابان اردیبهشت - پست مبین - شماره ۸
تلفن: ۶۶۴۹۶۲۸۴ - ۶۶۴۱۳۰۳۱
نمابر: ۶۶۴۹۶۲۸۵
www.aryaban.org
بها ۱۳۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیش گفتار	۹
فصل اول	
کلیات علم سیاست (مفاهیم و تعاریف)	۱۱
معنای واژه سیاست در زبان فارسی	۱۳
معنای واژه سیاست در زبان‌های دیگر	۱۳
مفهوم سیاست	۱۵
کشمکش‌ها بر سر قدرت	۱۸
علم چیست و سیاست چیست؟	۱۸
ماهیت علم سیاست	۲۱
شاخه‌ها و موضوع علم سیاست	۲۳
قدمت علم سیاست	۲۵
طبقه‌بندی تعریف‌های علم سیاست	۳۲
سیاست به مفهوم پیکار برای کسب قدرت	۳۳
سیاست قدرت، قدرت سیاسی	۳۴
چالش‌های دیدگاه قدرت	۳۵
فصل دوم	
سیاست از منظر اندیشمندان مسلمان و غربی	۳۷
سیاست از منظر اندیشمندان مسلمان	۳۹
۱- خواجه نظام الملک	۴۰
۲- ابونصر فارابی	۴۰
۳- ابوحامد غزالی	۴۱
۴- ابوالحسن ماوردی	۴۲
۵- شیخ الرئیس	۴۵
۶- ابن خلدون	۴۷
۷- جلال الدین دوانی	۴۹
۸- کواکبی	۵۰
۹- میرزا ملکم خان	۵۱
۱۰- امام خمینی (ره)	۵۱
مفهوم سیاست از نگاه متفکران غربی	۵۴
۱- ارسطو	۵۴

چالش‌های نگرش کارکردگرایی ۱۶۵

منابع و مآخذ ۱۶۷

www.ketab.ir

پیش گفتار

بی تردید بررسی علم سیاست ساده نیست و نباید به آن به عنوان یک امر سهل الوصول نگریست؛ بلکه باید توجه داشت که پژوهش علم سیاست به دلیل آنکه سر و کار آن با موضوعات انسانی و اجتماعی است، از پیچیدگی ویژه‌ای برخوردار بوده با چالش‌ها و مشکلات عدیده‌ای روبه‌روست. همین چالش‌ها گاهی اوقات خواننده را با چالش معنا و مفهوم و عبارات و دانشواژه‌های علم سیاست روبه‌رو خواهد نمود؛ همان‌گونه که از اندیشمندان سیاسی شنیده‌ایم که هیچ علمی به اندازه‌ی علم سیاست نیازمند دانش واژه نیست؛ واژگان سیاسی علاوه بر اینکه نوعی ارتباط مفهومی میان انسان با نظام سیاسی یا اندیشه‌ی سیاسی برقرار می‌کنند گاهی نیز همچون نهاد از خود کارآیی نشان می‌دهند و از طرفی هرکس برداشت و تعبیر خاصی از مفاهیم سیاسی دارد، به همین دلیل برای ورود به مباحث سیاسی نخستین قدم در جهت ورود به عرصه‌ی سیاسی فهم علم سیاست می‌باشد و ما در این کتاب سعی داریم در راستای رفع این چالش در فصل اول به مفاهیم اصلی علم سیاست بپردازیم، هر علمی برای خود زبان ویژه، عبارات، دانش واژه‌ها و اصلاحات خاص خود را دارد؛ بنابراین پژوهشگر به ناچار باید به اهمیت زبان شناختی علم مورد نظرش توجه داشته باشد. سیاست و علم سیاست مانند سایر علوم، به ویژه علوم اجتماعی، هم دارای دانش واژه‌ی مخصوص به خود است و همان‌گونه که گفته شد از پیچیدگی و سردرگمی خاص خود برخوردار است.

در فصل دوم سیاست از منظر اندیشمندان غربی و مسلمان مورد بررسی قرار می‌گیرد، دانشمندان سیاسی برجسته جهان در سال ۱۹۴۸ در کنفرانسی در یونسکو علم سیاست را برای نام دانشگاهی این علم انتخاب کردند؛ اما در فرانسه جامعه‌شناسی سیاسی معروفیت بیشتری دارد و به صورت مفرد علم سیاست چندان پذیرش ندارد. در بسیاری از کشورها علوم سیاسی پذیرفته شده است.

در فصل سوم مفاهیم کلیدی علم سیاست مورد بررسی قرار گیرد و حاوی نکاتی کلی در مورد مفاهیم، نهادها، دولت و حکومت و قدرت می‌باشد و در فصل انتهایی رهیافت‌ها و نظریه‌های سیاسی و زیر بحث‌های مربوط به آن طرح می‌شود. در واقع هدف این می‌باشد که پژوهشگران و دست‌انداران علوم سیاسی پس از مطالعه‌ی کتاب چشم‌انداز وسیعی از بستر علوم سیاسی، شکل‌گیری دولت، ساخت دولت، رهیافت‌ها و نظریه‌های سیاسی و... به دست می‌آورد.

در واقع علم سیاست از دیگر شاخه‌های علوم انسانی جواتر و متأخرتر می‌باشد و هنوز راه تکامل خویش را می‌پیماید که از این‌رو علوم سیاسی و علم سیاست دارای مفهومی پیچیده است. در واقع موضوع علم سیاست و رشته‌ی علوم سیاسی (مطالعه و تحقیق پیرامون پدیده‌های سیاسی از جمله نهضت‌های انقلابی، اشکال مختلف دولت و حکومت و روابط قدرت و مبادی مادی، اخلاقی و اعتقادی هر یک از آنها در زمان‌ها و مکان‌های مختلف و کشف روابط پدیده‌های سیاسی و علل پیدایش آنها و مطالعه و تحقیق درباره‌ی اداره‌ی جامعه‌ی کشوری و روابط بین‌الملل است.

خلاصه در این کتاب سعی بر آن شده است یک تعریف فراگیر از سیاست، مفاهیم و رهیافت‌ها و نظریه‌های سیاسی داشته باشیم این مهم برای علاقه‌مندان به این علم رقم خورده باشد.